

CONTRA EL MAL DE VIURE

Al cim de la poesia

VICENT ALONSO

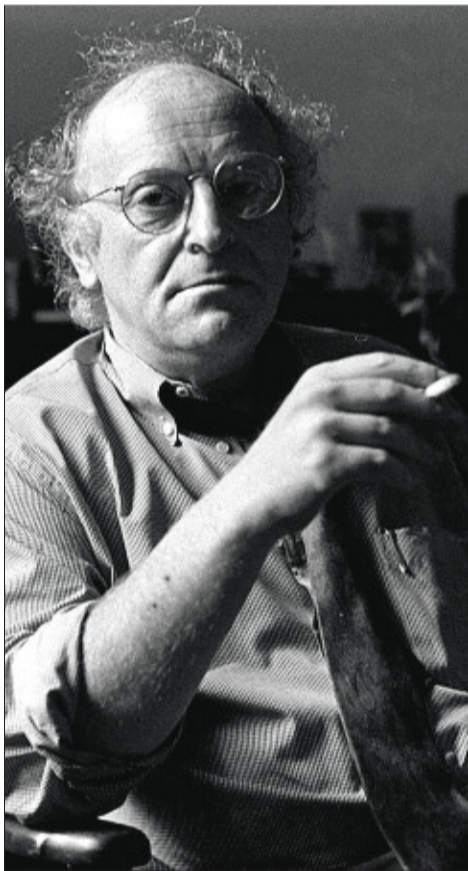
L'admiració que Joseph Brodsky sentia per Auden queda perfectament expressada en l'article (inclòs en *Menos que uno. Ensayos escogidos*, traducció de Carlos Manzano, Siruela, 1996) que l'escriptor rus dedicà als noranta-nou versos del poema "1 de setembre". Es tracta d'una anàlisi feta sobre conviccions que, si no es deixen reduir a fórmules d'aplicació sistemàtica, tenen una força persuasiva que ja voldrien per a si mateixos els recursos més prestigiosos de la retòrica clàssica. "Toda obra de arte, ya sea un poema o una cúpula, es, lógicamente, un autorretrato de su autor". Aquesta és l'admiració primera, la que obre l'anàlisi, la que només per si mateixa seria capaç d'enderrocar un bon grapat dels esquemes analítics acadèmicament més prestigiosos. A Joseph Brodsky, al capdavant, no li importen les acusacions més o menys doctes i escolàstiques. Més encara: són, segons ell, acusacions sense sentit davant d'una afirmació tan rutilant com la que constata que l'art retrata, indefectiblement, l'artista.

Però n'hi ha més, i també amb munició significativa: "Para un poeta las palabras y la forma como suenan són más importantes que las ideas y las convicciones", que torna sobre un dels llocs més habituals de la reflexió sobre la poesia. O aquesta altra: "Auden es el poeta más imprevisible. En música, su equivalente sería Joseph Haydn", que a més d'un farà pensar sobre formes possibles d'aquestes equacions artístiques. Estratègicament i coherentment situades en els diferents moments de l'anàlisi, les conviccions de Brodsky procuren una lectura del poema que és, com dic, la constatació d'una admiració tant més sincera com més ha estat capaç de renunciar a fórmules predeterminades i, més important encara, com més s'ha deixat dur, amb calma i una espontaneïtat inegable, pels versos del poema.

I si Brodsky admirava Auden de manera tan explícita i sincera, quantes raons no tindrem, també nosaltres, per a procedir de manera semblant! Parle de les admiracions que no et deixen atònit, carregat d'un silenci que més valdria no haver sostingut mai, per bé que fóra gràcies a una sobredosi d'insolència o de petulància. Si la missió de l'art és crear dependències, aquestes no tenen per què anihilar-nos. Ben al contrari, i paradoxalment: et poden fer més ric i més lliure, a condició, precisament, d'admirar com pertoca, és a dir, no l'Auden abstracte, símbol respectat i celebrat de la poesia del segle XX, sinó l'Auden concret, capaç d'escriure versos com "The unmentionable odour of death / Offends the September night". Si

entre nosaltres fórem capaços d'actituds semblants! Tinc la sensació que la premsa o la precaritat ens han conduït sovint cap a admiracions gens concretes, i més aviat abstractes. Alguna cosa així com si un haguera d'admirar perquè sí, perquè cal admirar per a sobreviure, tot i que no tingués ni una sola raó a favor d'un tal comportament.

Però aquests reconeixements concrets als escriptors que estimes, als llibres que has llegit amb un plaer desmesurat (com em va passar, per exemple, amb el llibre, *Marca de agua*, que Brodsky va escriure sobre Venècia) també poden adoptar formes menys grandiloqüents. Brodsky, en algun altre moment d'aquest *Menos que uno*, conta que va veure Auden per darrera vegada a Londres, en



Joseph Brodsky. / BERNARDO PÉREZ

un sopar a casa de Stephen Spender. Era l'any 1973, dos mesos abans de la seua mort. Com que la cadira sobre la qual estava assegut era molt baixa, la senyora de la casa li havia posat de coixí "dos volúmenes descuajaringados del Oxford English Dictionary". I Brodsky conclou: "estaba viendo al único hombre que tenía derecho a usar aquellos volúmenes de asiento". Ja sé que és una

Si la missió de l'art és crear dependències, aquestes no tenen per què anihilar-nos

altra manera de dir que per a un poeta són més importants les paraules i la forma que les idees i les conviccions. Però no és ací on em proposava arribar. Voldria que tot quedara més d'anar per casa. Pense, doncs, en el poeta nostre que més mereixeria un coixí semblant. I ja me'l veig sobre els deu volums atrotinats de l'Alcover-Moll, al cim de la poesia.